

SOŠ a SOU Horky nad Jizerou

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Horky nad Jizerou 35

Obor: Zemědělec – farmář 41-51-H/01

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0985

Předmět:

Ročník: druhý ,třetí

Téma: Vybrané zemědělské plodiny
cukrovka I

Vypracoval: Ing.Lenka Prokúpková

Materiál: VY_32_INOVACE_211

Datum: 22.4.2013

Anotace: původ, význam, biologické
vlastnosti, vzhled, odrůdy, produkty,
nároky na prostředí

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Cukrovka

(*Beta vulgaris* L.
subsp. *esculenta*,
var. *altissima*
Alef., sugar beet,
Zuckerrübe)

Rozsah ploch pěstování

světoví producenti řepy mil.t:

1.Francie	30,6	<u>ČR</u>	3,5
2.USA	27,5	<u>ČRplocha osevu tech.cukr.:</u>	
3.Německo	27,5	r.2002	77 498 ha
4.Rusko	21,8	r.2012	61 161 ha
5.Ukrajina	16,6		
6.Turecko	13,8		
7.Polsko	12,7		
8.Velká Británie	8,9		
9.Itálie	8,5		
10.Španělsko	7,3		
celkem světová produkce: 248,6			

Hospodářský význam

- 1.Potravinářství - základní surovina pro výrobu cukru (sacharózy)

- svět.produkce- 70% cukrové třtiny ,30 % cukrovky

- EU – řídí celkovou produkci

- spotřeba cukru ČR : 40 kg/1 obyvatel /1 rok

- 2.Agronomické hledisko: vysoká předplodinová hodnota
vysoká fotosyntetická schopnost
vysoká schopnost produkce kyslíku

- 3.Technická plodina, energetické využití:

  - etanol

  - organická léčiva

  - aminokyseliny

- 2.Krmivářství – vedlejší produkty:

  - cukrovarské řízky

  - melasa

  - chrást, bulvy

Biologické vlastnosti, obsah látek

- čeleď- Merlíkovité, dvouletá
- 1.vegetač.rok – bulva + listová růžice
- 2.veget.rok – květní lodyha, semena
květní lodyha v I veg.roce = vyběhlice
(v porostu nežádoucí !!!!!)
- cizosprašná, medonosná
- charakter - jarní
- obsah cukru v cukrovce – 15 – 18%, max.
20 – 22%
- obsah látek – 76 – 24% vody, zisk 12% bílý cukr,
suš.řízky 5,5%, melasa 4,5%

Vzhled:

Kořen = bulva

vřetenovitý, větvený v
orniční vrstvě hloubka -
0,5 m

různý tvar – podle odrůd

Lodyha – slabě větvená na
vrcholu, výška 1,5m

List – řapík silný
čepel zkadeřená

Květ – obojaký (2 – 5 kvítků
tvoří klubíčko)

kvítky oddělené –
jednoklíčkové

barva – zelenkavá

semena - 1 – 2 mm, hnědá,
plochá

Původ cukrovky

- léčivá rostlina Řecko, Řím
- zahradní rostlina - nejstarší forma – Sicílie
- původ řepy - Asie , oblast Kaspického moře

Řepa burák - obrušovaný jednoklíček

Beta vulgaris L.

Rostlina cukrovky:

Listová čepel

Odrůdy cukrovky

Odrůdy výnosového typu – V :

Maraton, Alaska.....

Odrůdy cukernatého typu- C:

Bermuda, Euro, Impackt, Kaweduca.....

Odrůdy normálního typu –N :

Anca, Dominátor, Granada, Khazar.....

Odrůdy NC: Compact, Dialog,Eureka.....

OdrůdyNV: Amelie, Casino, Scarlett.....

Odrůdy tolerat.Rizománii: Impact,Rimini..

Produkty cukrovky

Cukr – krupice,
moučka, kostky

Cukr
candys

cukr želírovací

Melasa

Bulva cukrovky:

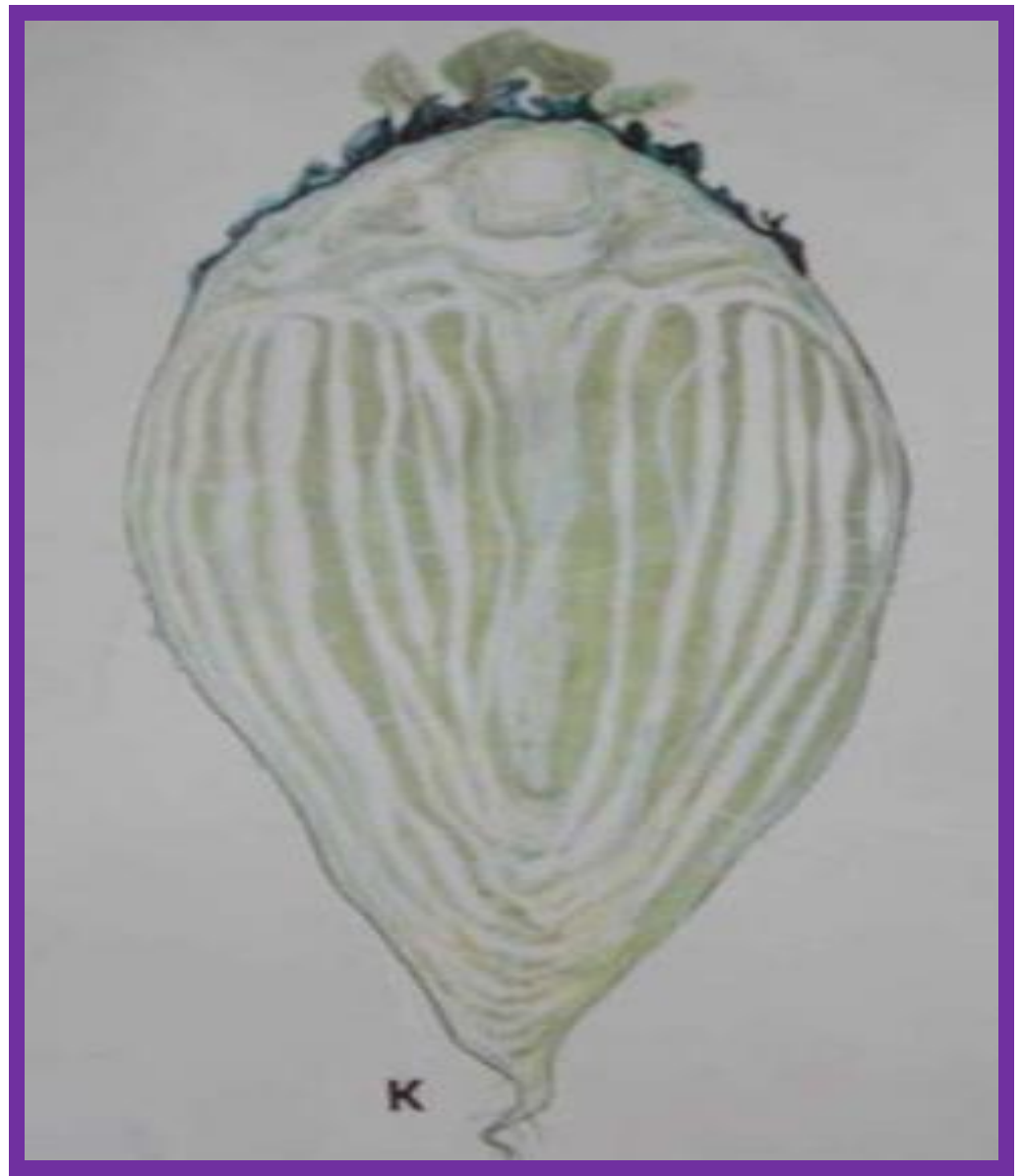
a) Hlava (epikotyl)

b) Krk (hypokotyl)

a) Kořen (radix)

Podélný řez
bulvou
cukrovky –
kruhy cévních
svazků.

Nároky na podnebí a půdu

- řepařské oblasti
- roční úhrn srážek: střední 550 – 600 mm
  - za vegetaci 250 – 400mm
  - nárůst srážek do července
  - srpen , září – postupný pokles
- průměrná teplota vzduchu během vegetace 8 – 9 st C
- nároky na půdu: náročná!!!, pH – 6,8 – 7,3
  - hluboké, středně - těžké, hlinité až jílovité, min.obsah humusu 2,5%

Zdroj:

http://www.agrokrom.cz/texty/metodiky/Cukrovka/metodika_cukrovky_Pulkrabek/metod_cukrovka.pdf

http://www.cukr-listy.cz/on_line/2012/PDF/6-13.pdf

[http://etext.czu.cz/php/skripta/objekt.php?titul_key=5&obj=96
&no=8.1%20-%2011 - jednokliček](http://etext.czu.cz/php/skripta/objekt.php?titul_key=5&obj=96&no=8.1%20-%2011 - jednokliček)

http://etext.czu.cz/php/skripta/objekt.php?titul_key=5&obj=578&no=Obr.%204.2.2%20-%201

http://www.cukrovarytttd.cz/obrazky/vyrobky/Cukr-bily-krupice-1kg_velky.gif

<http://static.akcniceny.cz/foto/vyrobky/444750/444509.jpg>

http://www.kaspa.cz/galerie/1_6934/cukr-kostky-1-0-kg-original.jpg

<http://static.akcniceny.cz/foto/vyrobky/167000/166891.jpg>

<http://www.promed.cz/wp-content/uploads/2012/04/Melasa500x750px.jpg>

http://etext.czu.cz/php/skripta/objekt.php?titul_key=5&obj=545&no=Obr.%204.2.2%20-%208

<http://static.akcniceny.cz/foto/vyrobky/466000/465959.jpg>

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/83/SugarBeet.jpg/258px-SugarBeet.jpg>

Literatura:

Kuchtík F. a kol. Pěstování rostlin II. Třebíč: FEZ. 1995, s.64, 65.

ISBN 80-901789-1-X

Kuchtík F. a kol. Speciální pěstování rostlin. Praha: Credit. 2002, s.114, 116.

ISBN 80-86392-00-7

http://etext.czu.cz/php/skripta/kapitola.php?titul_key=5&idkapitola=27